

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СФЕРИ ТУРИЗМУ ТА РЕКРЕАЦІЇ»

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

17 квітня 2025 року

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ТУРИЗМУ, БІЗНЕСУ І ПСИХОЛОГІЇ
СЕКЦІЯ ТУРИЗМУ КАФЕДРИ ПСИХОЛОГІЇ І ТУРИЗМУ
ІНСТИТУТ КОНФУЦІЯ
КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ЛІНГВІСТИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ГДАНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА)

“СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СФЕРИ ТУРИЗМУ ТА РЕКРЕАЦІЇ”

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

17 квітня 2025 року

Київ
Видавничий центр КНЛУ
2025

УДК 379.85+796.5
С 91

Друкуються за рішенням вченої ради
Київського національного лінгвістичного університету
Протокол № 14 від 24 березня 2025 року

Редакційна колегія:

Володимир ВАСИЛЬЧУК – доктор історичних наук, професор, професор кафедри психології і туризму Київського національного лінгвістичного університету;

Максим ГЕДІН – доцент кафедри психології і туризму з виконанням обов'язків заступника декана факультету туризму, бізнесу і психології Київського національного лінгвістичного університету, кандидат історичних наук, доцент.

Сучасні тенденції розвитку сфери туризму та рекреації: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (17 квітня 2025 року, м. Київ). Заг. ред. Васильчук В. М., Гедін М. С. Київ: Видавничий центр КНЛУ, 2025. 230 с.

Збірник містить наукові публікації учасників Міжнародної науково-практичної конференції “Сучасні тенденції розвитку сфери туризму та рекреації”, проведеної 17 квітня 2025 року секцією туризму кафедри психології і туризму Київського національного лінгвістичного університету.

Наукові публікації присвячені історії світового та вітчизняного туризму, проблемам індустрії гостинності в умовах війни, а також дослідженню місця України на світовому ринку туристичних послуг.

Розрахований на науковців, науково-педагогічних працівників та студентів.

Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції “Сучасні тенденції розвитку сфери туризму та рекреації” доступний до вільного не комерційного використання в мережі Internet на сайті КНЛУ (<https://www.knlu.edu.ua/konferentsii-i-seminary.html>).

*Відповідальність за достовірність фактів, цитат,
імен та інших даних несуть автори публікацій.*

Матеріали друкуються в авторській редакції.

Комп'ютерна верстка та дизайн – *Олена Григоренко*

Підписано до друку 25.03.2025 р. Формат 60×84 1/16
Папір друк. № 1 Спосіб друку офсетний. Обл.-вид. арк. 17,18
Умовн. друк. арк. 17,29. Умовн. фарбо-відб. 17,29
Наклад 100. Зам. № 25-004

Видавничий центр КНЛУ
Свідоцтво: серія ДК 1596 від 08.12.2003 р.

Віддруковано: ТОВ “Видавництво Ліра-К”
Свідоцтво № 3981, серія ДК.
03142, м. Київ, вул. В. Стуса, 22/1
тел.: (050) 462-95-48; (067) 820-84-77
Сайт: lira-k.com.ua, редакція: zv_lira@ukr.net

Зінченко В. ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ТУРИЗМУ - ЯК ЗАСОБИ ПРОПАГАНДИ ТА КОНТРПРОПАГАНДИ В ДЕРЖАВНІЙ ПОЛІТИЦІ	109
Ковальчук Д. ГАСТРОНОМІЧНИЙ ТУРИЗМ В УКРАЇНІ	114
Комова О. СОЦІАЛЬНА МІСІЯ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ	118
Костюк К. ЕКСТРЕМАЛЬНИЙ ТУРИЗМ ТА МОЖЛИВОСТІ ЙОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ	122
Кучай О. ПРОФЕСІЙНИЙ ЕТИКЕТ В ТУРИСТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ..	126
Лебедєва І. ВІДНОВЛЕННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ КИТАЙСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ ПІСЛЯ ПАНДЕМІЇ COVID-19	130
Личова К. ЕКОЛОГІЧНИЙ ТУРИЗМ ЯК СКЛАДОВА ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ В ТАЇЛАНДІ	134
Ліхтанська К. ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ У СВІТОВИЙ РИНОК ДІЛОВОГО ТУРИЗМУ	138
Любимова Ю. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ТУРИСТИЧНИХ ТЕКСТІВ З КИТАЙСЬКОЇ МОВИ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	142
Мацука В. ТРАНСНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ТУРИЗМУ: СВІТОВІ ПРАКТИКИ ТА ФАКТОРИ УСПІХУ	145
Мельник Т. ПРИРОДНІ ТУРИСТИЧНІ РЕСУРСИ РЕСПУБЛІКИ ФІЛІППІНИ	149
Мірзодасєва Т. РОЗВИТОК СТАРТАПІВ У ТУРИЗМІ ТА ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ У ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД	153
Мороков С. ПРИРОДНІ РЕСУРСИ ЯК ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ США	156
Ореховський В. ТОМАС КУК ЯК ЗАСНОВНИК СУЧАСНОГО ТУРИЗМУ	159
Орчаківська В. ГОТЕЛЬНА ІНДУСТРІЯ КИТАЙСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ	163
Переверзєва А. ГАСТРОНОМІЧНИЙ ТУРИЗМ ЯК АКТУАЛЬНИЙ ТРЕНД КУЛЬТУРИ В'ЄТНАМУ	167
Поліщук Т. ЗАХИСТ КУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ ПІД ЧАС ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ: ПРИКЛАД УКРАЇНИ	171
Прийомська А. ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ АФРИКАНСЬКОГО РЕГІОНУ	175

4. Узбережжя та острови
- Атлантичне узбережжя (Флорида, Південна Кароліна) – відомі пляжі (зокрема Маямі-Біч).
 - Тихоокеанське узбережжя (Каліфорнія, Орегон, Вашингтон) – популярне серед серфінгістів та любителів морських прогулянок.
 - Гавайські острови – унікальне місце з вулканами, тропічними пляжами та кораловими рифами.
5. Національні парки та заповідники
- США мають понад 60 національних парків, які охороняють унікальні екосистеми.
 - Серед найпопулярніших:
 - Єллоустонський національний парк – відомий гейзерами та дикою природою.
 - Йосеміті – знамените місце для альпіністів та фотографів.
 - Секвоя та Кінгс-Каньйон – парки з найбільшими у світі деревами.

Таким чином, природні ресурси США охоплюють широкий спектр ландшафтів, що сприяє розвитку різних видів туризму: від активного та екстремального до пляжного й екологічного. Це робить країну однією з найбільш привабливих для мандрівників з усього світу.

Список використаних джерел:

Новини туризму США (2024, 30 липня). 10 штатів США з найкрасивішою природою.

<https://ysa.kiev.ua/10-shtativ-ssha-z-najkrasyvishoyu-pryrodoyu/>

Троцька, М. В. (2016). Природні ресурси як об'єкти загальнодержавного та місцевого значення. *Право та інноваційне суспільство, 1 (6)*, 51-59.

Вадим ОРЕХОВСЬКИЙ

доктор історичних наук, професор кафедри харчових технологій,
готельно-ресторанного і туристичного сервісу
Чернівецький торговельно-економічний інститут
Державного торговельно-економічного університету (Україна, Чернівці)

ТОМАС КУК ЯК ЗАСНОВНИК СУЧАСНОГО ТУРИЗМУ

Vadim OREHOVSKY

doctor of historical sciences, professor of the department of food technologies,
hotel-restaurant and tourist service
Chernivtsi trade and economic institute
State University of Trade and Economics (Ukraine, Chernivtsi)

THOMAS COOK AS THE FOUNDER OF MODERN TOURISM

Постать англійського підприємця Томаса Кука (1808 – 1892) є непересічним явищем в історії світового туризму. Саме його вважають тією людиною, яка стояла біля витоків “організованого туризму”

Кук був баптистським священником, який зятято боровся і з курінням та вживанням алкоголю. У Лестері, де він мешкав, дружина Кука відкрила готель. Його клієнтам, замість згубних звичок, пропонували соки та журнал “Противник паління” з порадами замінити шкідливі звички на захопливі подорожі (Вишнеvsька, 2021).

5 липня 1841 р., Куком була організована перша туристична поїздка. 570 чоловік на дев’яти відкритих вагонах ознайомилися з історичними околицями міст Лестера та Лафборо. Плата за екскурсію склала по одному шилінгу з людини на 22 милі в обидві сторони (History of Travel Agency..., p. 3).

Успішне проведення туру поклало початок заснуванню першого сучасного туристичного агентства у світі. У 1845 році Томас Кук провів масштабний тур по Англії. Ця поїздка залізницею до Ліверпуля з Лестера, Ноттінгема та Дербі носила вже комерційний характер (History of Travel Agency..., p. 5).

Вона містила ряд інноваційних елементів, що сприяли розвитку масового туризму. Основними серед них були:

1. Переговори з надавачами транспортних послуг (залізниця).

Екскурсії були одноденними і готелів для проживання не потребували. Кук узгоджував з перевізниками знижені тарифи та маршрут. Отже, люди могли сідати на потяг з різних станцій та оплачувати проїзд відповідно до кілометражу.

2. Планування та проведення екскурсії організатором особисто.

Кук особисто “пережив” екскурсії, які організовував і тому міг передбачити більшість реакцій і вимог своїх клієнтів (в сьогоdnішніх умовах це рідкість, коли власник туристичної організації бере безпосередню участь у турі). Пильний нагляд, ретельне планування та особиста участь в екскурсіях дали йому ідеї, важливі для майбутньої діяльності.

3. Видання туристичних довідників.

Кожний довідник містив детальний маршрут, опис пам’яток та актуальні поради. Кук зазначав, що його довідники “...володіють потрійною перевагою, вони викликають інтерес до очікування: вони дуже корисні на місці; і вони допомагають освіжити пам’ять у наступні дні” (Appelman, 2004, p. 61)

Туристичне агентство Кука спочатку пропонувало в основному короткотривалі тури. Агентство залучало екскурсовода, який очолював туристичну групу, зазвичай від 40 до 150 осіб. Поїздка тривала кілька днів по Англії, Шотландії та, трохи пізніше, по континентальній Європі. Фірма Кука організовувала транспорт, проживання та супровід гідами за доступними цінами, залучаючи до подорожей представників “середнього класу”. Спочатку туристична агенція займалася лише обслуговуванням організованих груп. На більш пізньому етапі, також пропонувалися індивідуальні тури. Поява туристичного агентства Кука швидко викликала гнів і обурення серед англійської еліти. “The Times” та “The Pall Mall Gazette” писали про туристичне агентство “так, ніби ті, хто його створив, повинні були соромитися самих себе, а той, хто це очолив, повинен бути покараний”.

Причиною такої реакції були традиції Вікторіанської Англії, де подорожі були прерогативою аристократів і обраних заможних родин.

Символічним для цієї групи був “Гранд-тур” – кількामісячна подорож Європою, що включала відвідування культурних закладів континенту, зокрема Франції та Італії. Тур виконував важливу освітню роль і служила “завершальною школою” для багатьох мандрівників, які отримували мовну практику та знайомилися з європейською історією та культурою. У таких подорожах мандрівники користувалися приватними екіпажами і, зазвичай, супроводжувалися слугами (Hampel & Tracey, 2016, p. 10).

У 1851 році Томас Кук рекламував поїздки на Всесвітню виставку у лондонському Гайд-парку. З 1 травня по 15 жовтня виставку відвідало 6 мільйонів чоловік, з яких “частка Кука” склала 165 тис. Такої вражаючої цифри Куку вдалося досягти також і завдяки тісній співпраці з Мідлендською залізничною компанією (Walton, 2010, p. 86).

У 1855 році відбулося перше континентальне турне Томаса Кука. Тоді він сам провів дві групові екскурсії з Гарвіча до Антверпена, Брюсселя, Кельна, Франкфурта, Гейдельберга, Страсбурга і, нарешті, до Парижа, на Всесвітню виставку (History of Travel Agency..., p. 5). У 1863 р. Томас Кук організував велику подорож англійців у Швейцарію, а у 1867 р. 60 туристів від його компанії уперше відправилися до Північної Америки. Подорож на пароплаві тривала п’ять місяців. Серед пасажирів був і відомий письменник Марк Твен (Великочий, Дутчак & Шикеринець, 2015, с.28).

Кук здійснив певний внесок і у розвиток так званого “похмурого туризму” (“Dark Tourism” – дослівно “темний туризм”) – мандрівок по місцях трагічних подій. Він організував тури для британських туристів на поля битв американської громадянської війни, а серед відвідувачів зруйнованого Севастополя (після Кримської війни 1853–1856 рр.) ми знову зустрічаємо Марка Твена (Заставецький & Заставецька, 2011, с. 101).

Останній прибув до кримських берегів на пароплаві “Квакер Сіті”. Про свої враження Марк Твен пізніше писав: “Помпея зберіглася куди краще Севастополя. В яку сторону не глянь, усюди руїни, одні тільки руїни! Зруйновані будинки, обвалені стіни, купи уламків – повне розорення” Письменник загадував, як кожен турист намагався взяти сувеніри на пам’ять з місць, де йшли бої. Так, один із його супутників приніс на борт пароплава конячу (як вважав Твен), щелепу, яку в Америці намагався представити як “уламок російського генерала” (Столяров, 2021).

Помітною світовою подією стало відкриття 4 жовтня 1869 р. Суецького каналу. З нагоди цієї урочистості кожний корабель, який заходив до каналу, зустрічали салютом. Італійський композитор Джузеппе Верді присвятив цій події оперу “Аїда”. І тут першими туристами, що скористалися каналом, були клієнти агенції Томаса Кука (Устименко & Афанасьєв, 2013, с. 97).

У 1870 році Томасом Куком були організовані перші релігійні подорожі до Єгипту. Він особисто отримав дозвіл від правителя країни на перевезення пасажирів по Нілу та в Індію для звершення паломництва (Панченко, 2022, с. 16).

У 1872 році Кук організував першу кругосвітню подорож. Маршрут починався в Лондоні, пролягав через Атлантичний океан до Нью-Йорка, звідти – потягом до Сан-Франциско, потім – Японія, Китай, Сінгапур.

Далі мандрівники долали Індійський океан до Каїру і вже звідти назад, до Лондона. Маршрут довжиною 29 тис. миль тривав 222 дні і обійшовся кожному учаснику у суму близько 300 фунтів стерлінгів (Фотоісторія. 5 липня 1841 року Томас Кук організував першу в світі групову подорож, 2024).

У віці 70 років Томас Кук передав справу управління агентством своєму синові. До 1885 року було відкрито 120 офісів компанії в Великій Британії та за кордоном. (Вишневська, 2021).

Таким чином, Томас Кук, зробивши туризм масовим дозволенням, здійснив величезний вплив у різні сфери життєдіяльності людства. Завдяки йому, подорожі стали дешевшими, легшими та безпечнішими. Низькі тарифи, дорожні чеки та акредитиви, обмін іноземної валюти, організація транспорту та розміщення в готелях, приватні поїздки та гіді для огляду визначних пам'яток – все це забезпечило успішну діяльність компанії у наступне століття.

Туристична компанія Thomas Cook продовжила своє існування і після смерті свого засновника. Вона зникла лише у наш час. Спочатку, у 2007 році компанію придбала My Travel Group. А у вересні 2019 року її оголосили банкрутом. Отримуючи виручку майже 10 млрд. євро, компанія стала жертвою свого величезного розміру, не витримавши конкуренції з туристичними он-лайн сервісами (Вишневський, 2020, с. 906).

Список використаних джерел:

Великочий, В. С., Дутчак, О. І. & Шикеринець, В. В. (2015). *Міжнародний туризм: навчальний посібник*. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г. М. Вишневська, С. (2021). Перше в світі турагентство відкрив священник. *Факти, 3 липня*.

<https://fakty.ua/379775-pervoe-v-mire-turagentstvo-otkryl-svyacshennik/>

Вишневський, В.М. (2020). *Кризові явища у суб'єктів туристичного господарювання (на прикладі ТО "Томас Кук")*.

<https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/21.-ekonomika-turyzmu-i-gotelno-restorannoyi-spravy.pdf>

Заставецький, Т. & Заставецька, Л. (2011). "Похмурий туризм" як відображення трагічних подій у історії та культурі народів. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету. Сер. Географія.1*, 101–107.

Панченко, С. (2022). Від паломництва до релігійного туризму: історія і сучасність. *Актуальні питання масової комунікації*, 32, 12–19.

Столяров, А. (2021). Марк Твен і його подорож до України.

<https://dukrainehistory.wixsite.com/kafedra2019knu/post/%D0%BC%D0%B0%D1%80%D0%BA-%D1%82%D0%B2%D0%B5%D0%BD-%D1%96-%D0%B9%D0%BE%D0%B3%D0%BE-%D0%BF%D0%BE%D0%B4%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B6-%D0%B4%D0%BE-%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8>

Устименко, Л. & Афанасьєв, І. (2013). *Історія туризму*. Київ: Альтпрес.
Фотоісторія. 5 липня 1841 року Томас Кук організував першу в світі групову подорож. (2024). *Chas News*, 5 липня.

<https://chas.news/news/fotoistoriya-180-rokiv-tomu-tomas-kuk-organizuvav-pershu-v-sviti-grupovu-podorozh>

Appelman, J. (2004). *Governance of Global Interorganizational Tourism Networks: Changing forms of co-ordination between the travel agency and aviation sector*. Erasmus Research Institute of Management (ERIM), Rotterdam School of Management, Rotterdam School of Economics Erasmus University Rotterdam.

https://repub.eur.nl/pub/1199/EPS2004036MKT_9058920607_APPELMAN.pdf

Hampel, C. & Tracey, P. (2016). How organizations move from stigma to legitimacy: the case of Cook's travel agency in Victorian England. *Academy of Management Journal*, 1 April. 1–60.

https://www.researchgate.net/publication/301483760_How_Organizations_Move_From_Stigma_to_Legitimacy_The_Case_of_Cook's_Travel_Agency_in_Victorian_Britain

History of Travel Agency and Tour Operation

<https://www.uou.ac.in/sites/default/files/slm/ETS-103.pdf>

Walton, J. (2010). Thomas Cook: Image and Reality. *Giants of Tourism* (eds R. W. Butler and R. A. Russell). CABI Publishing. 81–92.

<https://www.cabidigitallibrary.org/doi/10.1079/9781845936525.0081>

Валерія ОРЧАКОВСЬКА

здобувач вищої освіти III курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 242 Туризм, група Т 02-22

Київський національний лінгвістичний університет (Україна, Київ)

ГОТЕЛЬНА ІНДУСТРІЯ КИТАЙСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ

Valeriia ORCHAKOVSKA

third-year student of the first (bachelor's) level of higher education specialty 242 Tourism, group T 02-22

Kyiv National Linguistic University (Ukraine, Kyiv)

HOTEL INDUSTRY OF THE PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA

Науковий керівник – к.і.н., доц. Ірина ЛЕБЕДЄВА

Київський національний лінгвістичний університет

Готельна індустрія Китаю є однією з найбільших і найшвидше зростаючих у світі. Країна приваблює мільйони туристів завдяки своїй багатій історії, культурі та статусу економічного і ділового центру.